

«Jeg blir sett, bekreftet positivt, og det gir mot» – Psykososialt læringsmiljø i Akademisk språkkafé

“I am seen, confirmed positively, and it gives me courage” – Psychosocial learning environment in an academic language-café

Beate Lie Sverre

Førsteamanuensis, Institutt for sykepleie- og helsevitenskap, Universitetet i Sørøst-Norge
Beate.lie.sverre@usn.no

Hjørdis Frisnes

Universitetslektor, Institutt for sykepleie- og helsevitenskap, Universitetet i Sørøst-Norge
Hjordis.frisnes@usn.no

Marit Gjone Sandsleth

Universitetsbibliotekar, Avdeling for forskning, innovasjon og internasjonalisering, Universitetet i Sørøst-Norge
Marit.gjone.sandsleth@usn.no

Anne Skjæret Stenhammer

Bibliotekleder, Avdeling for forskning, innovasjon og internasjonalisering, Universitetet i Sørøst-Norge
Anne.stenhammer@usn.no

Sammendrag

Målgruppen for denne studien er studenter med norsk som andrespråk (N2-studenter) eller andrespråkstudenter. N2-studenter har større frafall fra studiene enn andre studenter. Deres læreforutsetninger påvirkes av at de er innvandrere, har migrasjonserfaringer og bruker og lærer norsk som et andrespråk i høyere utdanning. Konsekvenser av disse erfaringene kan være identitetsutfordringer, psykisk stress, opplevelser av ensomhet, manglende tilhørighet og lav selvtillit samt andre læringsfaringer og utilstrekkelige norskspråkferdigheter. Konteksten for denne studien er læringsaktiviteten Akademisk språkkafé – ASK, og problemstillingen er hvilke erfaringer N2-sykepleierstudenter har med det psykososiale læringsmiljøet i ASK. Hensikten er å bidra med kunnskap om hvordan universitets- og høyskolesektoren kan tilrettelegge for gode læringsmiljø for andrespråkstudenter slik at de i større grad kan lykkes med studiene. Resultatene viser at N2-sykepleierstudentene har erfart det psykososiale læringsmiljøet i ASK som preget av respekt og bekreftelse, støtte, trygghet og tilhørighet. Universitetsbiblioteket erfares som en god læringsarena for ASK. Kjennetegnene ved det psykososiale læringsmiljøet i ASK slik N2-sykepleierstudentene erfarer det, drøftes i relasjon til læreforutsetninger hos andrespråkstudenter som gruppe. Studien gir innsikt i at et støttende, bekreftende og trygt læringsmiljø med strukturerte, gruppebaserte læringsaktiviteter er viktig for N2-studenter. Læringsaktiviteten ASK er et eksempel på hvordan universitets- og høyskolesektoren kan imøtekomme andrespråkstudenters læreforutsetninger.

Nøkkelord:

akademisk språkkafé, andrespråkstudenter, læreforutsetninger, læringsmiljø, universitetsbibliotek

Abstract

The target group is students with Norwegian as a second language (N2 students). These have a greater drop-out rate than other students. Their preconditions for learning are affected by being immigrants, having migration experiences and having to use Norwegian as a second language in studies. Consequences of these experiences can be identity challenges, mental stress, experiences of loneliness, lack of belonging and low self-esteem, as well as other learning experiences and insufficient Norwegian language skills. The context is the learning activity Akademisk språkkafé – ASK. The study explores the experiences N2 nursing students have with the psychosocial learning environment in ASK. The results show that the N2 students have experienced the learning environment in ASK as characterized by respect and acknowledgement, support, security and belonging. The University Library is considered a good learning arena for ASK. These experiences are discussed in relation to the learning preconditions of second language students as a group. The study provides insight into the fact that a supportive, affirmative and safe learning environment with structured, group-based learning activities is important for N2 students. ASK represents an example of how educational institutions can facilitate a good learning environment and meet the learning preconditions of second-language students.

Keywords

second-language students, learning preconditions, learning environment, university library

Introduksjon

Målgruppen for denne studien er flerspråklige studenter som har innvandret og har relativt kort botid i Norge. De vil omtales som studenter med norsk som andrespråk (N2-studenter) eller andrespråkstudenter. Andrespråk defineres som «et språk som læres inn etter at morsmålet er etablert, og som læres i et land/miljø der språket er det ordinære kommunikasjonspråket og opplæringspråket» (Selj, 2019, s. 382). De fleste N2-studenter klarer seg bra i høyere utdanning i Norge (Leirvik, 2014). Imidlertid viser forskning at frafallet fra studiene er større blant N2-studenter enn blant studenter med norsk som førstespråk (Jonsmoen & Greek, 2017; Sjo, 2012). Tilsvarende funn rapporteres i internasjonal forskning for studenter med engelsk som andrespråk (Crawford & Candling, 2013; Fuller, 2013; Guhde, 2003). Studier fra de skandinaviske landene antyder at mangelfull utdanningsfaglig kompetanse om egnede undervisnings- og veiledningsstrategier til andrespråkstudenter kan være mulige årsaker til at de i mindre grad lykkes (Engen & Kulbrandstad, 2005; Jonsmoen & Greek, 2015; Mikkonen et al. 2016; Selj, 2019).

Utdanningsfaglig kompetanse i møte med N2-studenter handler blant annet om å ha innsikt i deres læreforutsetninger. Ifølge Hiim (2017, s. 55) handler *læreforutsetninger* om studentenes personlige, faglige og sosiale læreforutsetninger, der betydningen av disse varierer avhengig av konteksten. Det er avgjørende å kjenne til studentenes læreforutsetninger for å tilpasse læringsaktiviteter og læringsmiljø (Hiim, 2017).

N2-studenters bakgrunner er mangfoldige, der blant annet alder, kjønn, botid i Norge, tidligere utdanning, opprinnelsesland og om de er innvandrere eller flyktninger, varierer. Heterogeniteten må tas hensyn til når personlige og faglige læreforutsetninger identifiseres. Imidlertid har N2-studenter en del felles som gruppe. I lys av migrasjonshelseforskning og forskning om andrespråkstudenter utdypes videre N2-studenters læreforutsetninger på bakgrunn av at de er innvandrere, har migrasjonserfaringer og bruker og lærer norsk som et andrespråk i høyere utdanning.

Mange N2-studenter har et utdanningsdriv og stor motivasjon for høyere utdanning (SSB, 2017), en ressurs som universitetene må bygge videre på (Selj, 2019). N2-studenter har også til felles at de har erfart å migrere og å tilpasse seg et nytt samfunn, en tilpasningsprosess kalt immigrasjonsprosessen (Sverre, 2016). I studier om sammenhenger mellom migrasjon og helse påpekes det at migrasjon ofte innebærer opplevelser av tap, savn, sorg, identitetsutfordringer og følelsen av å «miste seg selv» (Sverre, 2016, s. 26; Varvin, 2015).

Immigrasjonsprosessen kan være preget av manglende sosiale nettverk, en følelse av å ikke høre til og erfaringer med diskriminerende holdninger i det nye landet (Kjøllesdal et al., 2019). Forekomsten av psykiske helseplager og ensomhet viser seg å være høyere i de fleste innvandrergруппene i Norge enn i befolkningen ellers (Kjøllesdal et al., 2019). Internasjonale studier viser at andrespråkstudenter oftere har psykiske helseplager som stress, mistriivsel og ensomhet i større grad enn andre studenter (Crawford & Candling, 2013; Khawaja et al., 2017). De psykologiske konsekvensene av migrasjon og immigrasjonsprosessen, som identitetsutfordringer, psykisk stress, opplevelser av ensomhet, manglende tilhørighet og lav selvtillit, kan påvirke N2-studenters personlige læreforutsetninger.

N2-studenter med grunnutdanning fra opprinnelseslandet og kort utdanningsløp i Norge kan ha erfaringer med andre pedagogiske tilnærminger enn de som anvendes i norsk utdanning (Arntzen & Eriksen, 2019; Billings, 2015). Konsekvensene er ulike forventninger til roller og hvordan læring skjer, misforståelser og frustrasjoner kan oppstå, og læringsutbyttet kan bli dårligere (Billings, 2015).

I det norske universitets- og høyskolesystemet er gode norskferdigheter avgjørende for å lykkes (Greek & Jonsmoen, 2018; Jonsmoen & Greek, 2015). Det stilles krav om tilstrekkelig norskspråkkunnskap hos studentene før de starter høyere utdanning (Kunnskapsdepartementet, 2016)¹. Likevel har mange N2-studenter mangelfulle norskspråkkferdigheter når de starter utdanningen (Greek & Jonsmoen, 2016), og faglæring vanskeliggjøres. Da språket er nært knyttet til identitet, makt og kontroll (Viken & Kumar, 2010), kan manglende norskspråklig kompetanse i norsk høyere utdanning bidra ytterligere til identitetsutfordringer, avmaktfølelse og lav selvtillit (Arntzen & Eriksen, 2019; Selj, 2019).

På bakgrunn av disse læreforutsetningene for andrespråkstudenter som gruppe kreves det en stor innsats av studentene selv. Imidlertid er det avgjørende at utdanningsinstitusjonen tilrettelegger læringsaktiviteter og læringsmiljøet slik at N2-studentene i større grad kan lykkes med studiene (Arntzen & Eriksen, 2019). Denne erkjennelsen, samt at vi og mange kollegaer ved universitetet, opplevde manglende utdanningsfaglig kompetanse i møte med en tiltakende mangfoldig studentgruppe, var vesentlig for utviklingen av en ny læringsaktivitet for N2-sykepleierstudenter. Læringsaktiviteten fikk tittelen *Akademisk språkkafé* – ASK (heretter ASK) og ble utviklet i et medvirkningsbasert aksjonsforskningsprosjekt fra september 2017 til desember 2019². Prosjektet var et samarbeid mellom forskere/sykepleielærere og universitetsbibliotekarer ved Universitetet i Sørøst-Norge. Prosjektets planlegging, organisering, gjennomføring og resultater er gjort rede for i sluttrapporten (Sverre et al., 2020).

Forfatterne av denne artikkelen har tverrfaglig bakgrunn (pedagogikk, migrasjonshelse, sykepleie, språkfag, bibliotek- og informasjonsvitenskap) og formell kompetanse i universitets- og høyskolepedagogikk. Alle har medvirket i utviklingen av ASK. I denne studien spør vi: Hvilke erfaringer har N2-sykepleierstudenter med det psykososiale læringsmiljøet i ASK? Hensikten er å bidra med kunnskap som kan være veiledende for å tilrettelegge gode læringsmiljøer for andrespråkstudenter i universitets- og høyskolesektoren slik at de i større grad kan lykkes med studiene. Begrepet *læringsmiljø* er vidt og omfatter alt som skjer i undervisningsrommet, inkludert undervisningsformer, innhold, organisering og strukturering av lærestoff og administrering av studentene og deres aktiviteter, der de sosiale relasjonene er innvevd i aktivitetene (Imsen, 2020, s. 465). Læringsmiljøet omfatter både det faglige og

-
1. Fra Samordna opptak: <https://www.samordnaopptak.no/info/om/lover-og-regler/> og fra forskrift om opptak til høyere utdanning: https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2017-01-06-13#KAPITTEL_2
 2. I løpet av prosjektperioden deltok 43 N2-studenter. 25 morsmål var representert.

det sosiale. Det sistnevnte utgjør det psykososiale læringsmiljøet, som forstås som de mellommenneskelige relasjonene i utdanningen, og hvordan studentene opplever atmosfæren og læringssituasjonen (Imsen, 2020, s. 482). I denne studien retter vi oppmerksomheten mot det psykososiale læringsmiljøet i ASK.

Kontekst

Læringsaktiviteten ASK utgjør konteksten for denne studien. ASK gjennomføres i universitetsbiblioteket én dag i uken i to timer, fortrinnsvis etter forelesninger. ASK annonseres i et eget Canvas-rom, på skjermer i alle etasjer på campus og via en egen Facebook-side. N2-sykepleierstudenter fra tre kull inviteres. Det kreves ingen påmelding, og ASK gjennomføres uavhengig av hvor mange som møter opp. Studentene kan komme og gå i løpet av de to timene. Som regel er det fem veiledere pr. gang: to assistenter, som er sykepleierstudenter på det tredje studieåret, en sykepleielærer, en bibliotekar og en frivillig. Den frivillige er en pensjonert norsklærer som veileder N2-studentene i norsk grammatikk, setningsoppbygging og å styrke hverdagsordforrådet. Denne kompetansen har vist seg å være et viktig supplement til den sykepleiefaglige veiledningen som utføres av studentassistenter og sykepleielæreren, og til bibliotekarenes veiledning i litteratursøk, referansebruk og akademisk skriving.

Målene med veiledningen i ASK er at N2-studentene selv skal finne svar og øke sin faglige forståelse for de utfordringene de opplever å ha, og at de skal styrke sine lese-, skrive- og snakkeferdigheter på norsk.

Veiledningen i ASK organiseres i en fast struktur bestående av tre faser.

1. I forberedelsesfasen plasseres bord og stoler slik at alle kan samles rundt ett bord. Det er samtaler på kryss og tvers, kaffe/te og kjeks sendes rundt, og en lett kaféstemning tilstrebes. Så starter én av veilederne, oftest en studentassistent, presentasjonsrunden. Veilederne presenterer seg og hva de kan bidra med. Hver N2-student presenterer seg ved navn, hvilket morsmål de har, og hvilket kull de går i, og til sist formulerer de hva de ønsker veiledning i. Det kan være faglige spørsmål knyttet til arbeidskrav, norsk skriftspråk i egne tekster/arbeidskrav eller studieteknikk, litteratursøk og akademisk skriving. Noen ønsker å reflektere over situasjoner de har erfart i praksisstudier. Andre har ingen konkrete spørsmål, men ønsker å delta i faglige gruppediskusjoner for å praktisere en sykepleiefaglig diskurs på norsk. Forberedelsesrunden avsluttes ved at N2-studentene deles i grupper basert på deres behov for veiledning. Veilederne fordeles på gruppene ut fra kompetanse.
2. I andre fase pågår gruppeveiledninger en times tid, der N2-studentene stimuleres til *fagsnakk*. Fagsnakk vil si å formulere spørsmål, reflektere og argumentere faglig i interaksjon med medstudenter og veiledere, lese høyt fra relevant pensum og forklare egen forståelse av teksten. De oppfordres til å skrive stikkord fra de faglige samtalene på tavlen eller på sin egen pc. Det er også individuelle veiledninger på N2-studentenes egne skriftlige arbeider. Veilederne vektlegger i denne fasen å stimulere N2-studentene til å snakke, lese og skrive og å skape dialog der svar og faglig forståelse skapes i fellesskap. Norskspråklige feil og mangler, skriftlig eller muntlig, kommenteres, men det viktigste er at veilederne anerkjenner og bekrefter kunnskap som N2-studentene uttrykker.
3. I avslutningsfasen samles alle til en felles refleksjonsrunde. Hver N2-student må formulere hva de har lært. Slik bekreftes tilegnelsen av ny kunnskap eller eventuelt mangel på forståelse hos den enkelte. Gjennom refleksjon får medstudentene innblikk i andre

faglige temaer som er diskutert. Det oppstår nye faglige samtaler, *fagsnakk*, som kan medføre ny faglig innsikt hos alle.

Metode

Datamaterialet for denne studien er individuelle semistrukturerte intervjuer med 15 N2-sykepleierstudenter, elleve kvinner og fire menn, fra tre kull, og ett fokusgruppeintervju med fire studentassistenter, kvinner med N2-bakgrunn³. De totalt 19 informantene hadde regelmessig deltatt i ASK mellom fem og ti ganger pr. semester, noen i ett år og andre i to år. De fire N2-studentene i fokusgruppeintervjuet hadde deltatt i ASK fra oppstarten og fått ansettelse som studentassistenter i ASK i det tredje året av utdanningen. Det var deres erfaringer som N2-studenter i ASK som var av interesse, ikke som veiledere i ASK. Informantene var i alderen 24–41 år med varierende botid i Norge. Noen var flyktninger, mens andre hadde innvandret for arbeid eller utdanning. De fleste hadde gjennomført videregående utdanning i opprinnelseslandet og var gift/samboer og hadde barn. De kom fra ulike land, de fleste var fra Kenya, Iran og Eritrea, og norskspråkferdighetene deres varierte.

En anerkjennende tilnærming ble lagt til grunn i intervjuguidene som etterspurte N2-studentenes erfaringer med hva som fungerte bra i ASK. En anerkjennende tilnærming i kunnskapsutvikling handler om å sette søkelys på opplevelser av suksess og positiv endring i en praksis (Ludema & Fry, 2008). Tre av artikkelens forfattere gjennomførte intervjuene våren 2018 og våren 2019 som en av forskningsaktivitetene i utviklingen av ASK. Transkripsjonene og en tematisk innholdsanalyse, inspirert av Kvale og Brinkmann (2015), av intervjuene ble gjennomført i fellesskap av artikkelens fire forfattere. Vi leste datamaterialet før vi identifiserte meningsfortettinger, som Kvale et al. (2015, s. 232) beskriver som forkortelser av informantenes uttalelser til kortere formuleringer. Deretter tolket vi de naturlige meningsenhetene slik de ble uttrykt av informantene. Basert på disse ble temaer skrevet på tavlen og analysert i relasjon til studiens formål. Temaer med lignende mening koblet vi til hovedtemaer (Kvale & Brinkmann, 2015). To hovedtemaer utledet fra analysen blir belyst i denne artikkelen: 1) opplevelser av læringsmiljøet i ASK og 2) universitetsbiblioteket som læringsarena.

Resultater

I intervjuene kommer det fram erfaringer ved psykososiale læringsmiljøet i ASK som kan tyde på at det oppleves godt. Det kommer også fram at N2-studentene opplever universitetsbiblioteket som en god læringsarena for ASK.

Erfaringene deres med det psykososiale læringsmiljøet i ASK presenteres i figur 1:

3. Det ble gjennomført i alt 14 fokusgruppeintervjuer av veilederne i ASK. Ett av disse var med studentassistenter/veiledere med N2-bakgrunn. Det er bakgrunnen til at kun dette fokusgruppeintervjuet ble inkludert i denne studien.

Figur 1. Kjennetegn på psykososialt læringsmiljø i ASK

Presentasjonen av resultatene tar utgangspunkt i kjennetegnene i figur 1 med følgende overskrifter: *Åpent, faglig lavterskeltilbud – Respekt og bekreftelse – Støtte, trygghet og tilhørighet*. Avslutningsvis presenteres erfaringene fra universitetsbiblioteket, som utgjør de fysiske rammene for ASK. Avsnitt med innrykk uten anførselstegn er sitater fra flere studenter som skilles med tegnet //.

Åpent, faglig lavterskeltilbud

«ASK har lav terskel», sier en N2-student og henviser til at det ikke kreves påmelding, og at de kan komme og gå som de vil. ASK erfares som *åpent* i betydningen at ASK gir dem mulighet til å snakke, ordlegge seg muntlig, stille spørsmål og dele sin kunnskap. En forteller: «Fantastisk miljø i ASK, trygt og åpent, og man får hjelp.» Noen opplever at de kan være åpne om seg selv og dele sine erfaringer.

ASK erfares som et *faglig* veiledningstilbud. «På ASK jeg lærer språk og kommunisere. Det er ikke bare grammatikk der, det er også en faglig greie.» Det kommer fram i beskrivelsene av ASK at N2-studentenes veiledningsbehov som blir identifisert i forberedelsesfasen, er knyttet til sykepleiefaget. «Det er bra at alle temaene er knyttet til det studiet vi går i.» ASK erfares først og fremst som en sykepleiefaglig læringsarena, der norskspråklige ferdigheter også styrkes.

Respekt og bekreftelse

«Altså, for meg, dere tar imot folk sånn at man føler at okay – her er det stedet jeg må være.» Måten N2-studentene blir møtt på, har betydning. Forberedelsesfasen preges av en kaféstemning, og veilederne sørger for å møte alle med blikket, smile og vise tilstedeværelse. En student opplever at hun «møtes med vennlighet. Det er godt humør i ASK». En annen

sier: «Vi har en veldig bra læringsmiljø i ASK. Jeg vet dere bryr dere om oss.» Andre vektlegger opplevelsen av respekt, individuelt og på tvers av mangfoldet:

Bra læringsmiljø i ASK fordi alle har respekt til hverandre, og alle vil hjelpe hverandre. // Respekt og likhet på tvers av kulturer og religioner; alle får hjelp. // I ASK blir vi respektert. Det er ikke noe fordomming. Uansett hvor uklart vi sier det, de prøver å forstå oss. Det er litt sånn man er fri.

Opplevelser av bekreftelse, både av seg selv og egen kunnskap, synes vesentlig:

På språkkafé, de ser det vi kan. Så vi får en mulighet til å vise det vi kan. // Jeg føler at det er noen som vil høre på meg. // Jeg blir sett, bekreftet positivt og det gir mot.

Å oppleve å bli sett og hørt innebærer en slags bekreftelse av seg selv som person – en bekreftelse som styrker selvtilliten og motet.

Støtte, trygghet og tilhørighet

Opplevelsen av læringsmiljøet i ASK som støttende er fremtredende:

I ASK får vi mental støtte og skolestøtte. // Miljøet er en miljø som støtter oss. Her er det hjelp og støtte som vi får. Og vi tar vare hverandre. // Vi støtter hverandre, og den støtten gjør at vi er sterkere og sterkere.

Støtte gjennom samvær i ASK gir med andre ord styrke. En annen ser mangfoldet som støttende og styrkende: «ASK er på en måte litt spesiell gruppe. Det er mange religioner, kulturer, oppfatninger på livet. At vi er så forskjellige individer, gjør at vår gruppe er så sterk, vi styrker opp hverandre.»

Veiledning ved studentassistenter og medstudenter med samme språkbakgrunn i ASK oppleves som spesielt støttende. Særlig tillitvekkende er studentassistenter som selv er andrespråkstudenter. De har bedre forutsetninger for å forstå situasjonen til N2-studenten: «de forstår på en annen måte», og de fremstår som rollemodeller og bevis på at det er mulig å lykkes med studiene.

Manglende sosiale nettverk er aktuelt for mange: «Det finnes ikke alltid en sted der noen er for å høre, og særlig for oss som ikke er så veldig nær med de andre. Ikke slektninger her, og ikke familie.» Læringsmiljøet i ASK synes å gi N2-studenter en opplevelse av å være en del av en familie – et fellesskap som gir trygghet:

ASK beroliger meg, at jeg ikke bekymrer videre. Nesten som familiemiljø. // I ASK er vi nesten blitt familie. Man føler seg hjemme. // Å ha en gruppe som du tilhører, det vil jeg! Og ikke møte fordommer. // Vi er alle utledninger, og ASK gir håp og fellesskap. Det gjør at man ikke føler seg så alene. // Jeg alltid har den følelsen i ASK: behagelig, føler meg trygg.

Universitetsbiblioteket som læringsarena

N2-studentene beskriver universitetsbiblioteket som et internasjonalt og akademisk sted, men først og fremst oppleves det som åpent:

Biblioteket er åpent for alle. // Åpent for å sitte og prate. // Det er bra i biblioteket, for du er på en måte fri. I et klasserom føler du deg stressa og ikke så fri. Ja, det er åpent.

En student opplever at ASK i biblioteket skaper fellesskap med andre: «Først og fremst er vi rundt andre vanlige elever. Vi er ikke bare etniske grupper. Det er veldig fint. Vi er ikke så

separert fra de andre. Vi er en del av miljøet.» En annen student er kritisk til bruk av biblioteket som læringsarena for ASK. Hun vil nødig forstyrre andre brukere av biblioteket når ASK pågår: «Når norske studenter sitter rundt oss, klager oss, da bør vi tenke et annet sted. Hvis ASK var i et stengt klasserom, så var det enklere for meg.»

Sist, men ikke minst reflekterer flere studenter over kvaliteter ved de fysiske rammene i biblioteket. «Det er så mange farger der, og ting som stimulerer, og man vil sitte der.» Bøkene og annet kunnskapsmaterieell i biblioteket vektlegges også som betydningsfullt. «Du kan tenke [biblioteket] er hjertet av kunnskap, ikke sant? Hvis du trenger hjelp – du går til biblioteket. Vi er rundt den kunnskapen som vi må få i oss.»

Diskusjon

Vi vil diskutere kjennetegnene ved det psykososiale læringsmiljøet i ASK slik N2-sykepleierstudentene erfarer det i relasjon til læreforutsetninger hos andrespråkstudenter som gruppe.

Andrespråkstudenter har migrasjonserfaringer til felles, og de bruker og lærer norsk som et andrespråk i høyere utdanning. Vi viste til forskning om at disse erfaringene kan medføre identitetsutfordringer, psykisk stress og opplevelser av manglende tilhørighet hos andrespråkstudenter og påvirke deres læreforutsetninger (Crawford & Candling, 2013; Khawaja et al., 2017; Sverre, 2016). Resultatene i denne studien viser at N2-sykepleierstudentene erfarte at det psykososiale læringsmiljøet i ASK var preget av støtte, trygghet og tilhørighet. De følte at de fikk mental og faglig støtte av veiledere og medstudenter, men også mangfoldet i studentgruppen opplevde de som støttende. Det mangfoldige faglige og kulturelle fellesskapet ble dermed vurdert som en ressurs (Arntzen & Eriksen, 2019). Deltakelse i ASK ga N2-studentene en følelse av trygghet og tilhørighet, som å være en del av en familie. En følelse av å *høre til* er identifisert som en ressurs for helse og velvære fordi tilhørighet er avgjørende for opplevelsen av å vite hvem man er i verden (Rytter, 2010). Utsagnet «Man føler seg hjemme» kan tyde på at ASK kunne oppleves som et hjem. Å føle seg *hjemme* et sted kan også ha en identitetsbekreftende funksjon (Beyer Broch, 2020). Et psykososialt læringsmiljø der studentene opplever mental støtte, trygghet og tilhørighet, kan dermed lette mulige identitetsutfordringer, psykisk stress og opplevelsen av manglende tilhørighet hos andrespråkstudenter. Det er bred enighet blant forskere om at for andrespråkstudenter spesielt er et inkluderende, støttende og trygt læringsmiljø avgjørende for utdanningskvalitet, læring, selvbekreftelse og opplevelse av tilhørighet (Amaro et al., 2006; Billings, 2015; Freire, 2003; Mikkonen et al., 2016; Napierkowski & Pacquiao, 2010; Sjø, 2012).

Læreforutsetninger blant andrespråkstudenter kan også påvirkes av opplevelser av avmakt og lav selvtillit (Arntzen & Eriksen, 2019; Selj, 2019). I denne studien kom det fram at N2-studentene opplevde at det psykososiale læringsmiljøet i ASK var preget av respekt og bekreftelse. De erfarte at de ikke ble stigmatisert, og at de ble møtt med respekt. De følte seg sett og hørt, og de fikk mulighet til å vise hva de kunne. Utsagnet «Jeg blir sett, bekreftet positivt og det gir mot», kan tyde på at et læringsmiljø som er preget av bekreftelse, kan skape mot og krefter til å snu avmakt til kontroll, mestring og bedre selvtillit (Viken & Kumar, 2010). Mental støtte i ASK ble også fremhevet som viktig for å styrke selvtilliten.

Mange andrespråkstudenter har gjennom utdanning i opprinnelseslandene andre læringserfaringer enn studenter med et utdanningsløp i Norge (Arntzen & Eriksen, 2019; Billings, 2015). N2-sykepleierstudentenes erfaringer med ASK som et åpent, faglig lavterskeltilbud, der de opplever en trygg og støttende atmosfære, kan tyde på at terskelen for å delta i denne læringsaktiviteten er lavere enn andre læringsaktiviteter i en ny og for mange til dels ukjent utdanningsinstitusjon. Da det ikke kreves påmelding til ASK og studentene kan

komme og gå som de vil, opplever de ASK som *åpent*. De fleste studentene stiller likevel presis når ASK begynner, og deltar så lenge læringsaktiviteten pågår. Imidlertid har studentene mange andre påkrevde læringsaktiviteter, for eksempel praksisstudier, der de må følge veilederens turnus. Mange har også barn, deltidsjobber eller andre forpliktelser utenom studiene. Flexibiliteten i ASK er derfor viktig fordi studentene kan styre sin deltakelse i ASK i henhold til situasjonen. Antall N2-studenter pr. gang i ASK er mellom to og 20, og det varierer hvem som kommer. Atmosfæren avhenger i liten grad av å kjenne de andre studentene godt, og den blir heller ikke særlig påvirket av at noen kommer eller går mens ASK pågår. Det viktigste for å skape en trygg og støttende atmosfære er at deltakerne i ASK møter hverandre med respekt, vennlighet og interesse, slik en av N2-studentene fortalte: «dere tar imot folk sånn at man føler at okay – her er det stedet jeg må være».

Det gode psykososiale læringsmiljøet i ASK skapes også gjennom N2-studentenes aktive deltakelse i læringsaktivitetene, som er strukturert i ulike faser. Godt planlagte og strukturerte læringsaktiviteter i små grupper vektlegges av forskere innen andrespråklæring (Kulbrandstad & Ryen, 2018) og av forskere som er opptatt av fag- og språklæring for andrespråkstudenter (Fuller, 2013; Guhde, 2003; Olson, 2012; Scheele et al., 2011; Sjo, 2012). I veiledningsfasen i ASK samhandler N2-studentene i små grupper, der de stimuleres til aktiv medvirkning i å snakke, lytte, skrive og lese høyt, i samhandling med medstudenter og veiledere. Lave (2003) mener aktiv medvirkning er avgjørende for læring, motivasjon og selvoppfatning, mens Kulbrandstad og Ryen (2018) poengterer at andrespråklæring skjer best gjennom aktiv medvirkning og samarbeidslæring, der mentale og følelsesmessige forhold er involvert i læringsprosessene. Kristiansen et al. (2019) anser *samarbeidslæring* som læring gjennom aktiv, likeverdig deltakelse med ansikt-til-ansikt-interaksjon i støttende, trygge fellesskap med godt planlagte og strukturerte læringsaktiviteter.

I lys av N2-studentenes erfaringer med det psykososiale læringsmiljøet i ASK, samt strukturen og organiseringen av ASK, synes begrepet *samarbeidslæring* å være beskrivende for læringsaktiviteten ASK. ASK kan derfor, i kombinasjon med obligatoriske læringsaktiviteter, bidra til faglig utvikling for N2-studenter og styrke deres muligheter til å lykkes med studiene.

Utilstrekkelig norskspråklig kompetanse påvirker N2-studentenes læreforutsetninger (Greek & Jonsmoen, 2016). Norskspråklig utvikling for N2-studenter i ASK belyses i Frisnes et al. (2020).

Universitetsbiblioteket utgjorde den fysiske rammen for Akademisk språkkafé – ASK. Språkkaféer, definert som sosiale sammenkomster for immigranter som snakker det nye språket, er ikke et nytt fenomen i regi av folkebibliotekene (Johnston, 2019). Språkkaféer som læringsarena for andrespråkstudenter i regi av høyere utdanningsinstitusjoner er imidlertid relativt nytt. Resultatene i denne studien viser at N2-studentene opplevde de estetiske og fysiske rammene i universitetsbiblioteket som betydningsfulle for læring. De fysiske rammene var en sone som kunne avskjermes med et sceneteppes. I sonen var det fargerike møbler som kunne tilpasses antall fremmøtte, en mobil tavle og et grupperom med stor skjerm. Universitetsbibliotekets varierte utforming og farger virket kognitivt stimulerende på N2-studentene, og de opplevde det som åpent og fritt med fleksible løsninger for læringsaktiviteter. Den avskjermede sonen var delvis åpen for innsyn og utsyn, og studenter, både i og utenfor ASK, ble synlige for hverandre. Slik kan en «vi-følelse», en følelse av fellesskap og tilhørighet, skapes (Vårheim, 2014).

Den fysiske utformingen av universitetsbiblioteket skiller seg fra klasserom der studenter vanligvis har undervisning. Oftest er klasserom lukkede rom med læreren ved tavlen og studentene sittende foran, en utforming som kan understreke asymmetrien mellom læreren og

studentene, og begrense samhandling og studentenes aktive medvirkning. I ASK på biblioteket, derimot, sitter studenter og veiledere ved siden av hverandre rundt et langbord før de samles i små grupper. Rammene skaper fysisk nærhet mellom studentene og veilederne, og mulighetene for samhandling og aktiv medvirkning i aktivitetene fremmes.

N2-studentene assosierte universitetsbiblioteket med noe *akademisk*. De var omringet av kunnskap i form av bøker og andre studerende. Teoretisk kunnskap og *akademia* har i de fleste samfunn høy status, så også i Norge (Kunnskapsdepartementet, 2016). Å oppholde seg i universitetsbiblioteket kan styrke følelsen av å være en del av *akademia*. For andrespråkstudenten kan det medføre en opplevelse av akademisk tilhørighet, høyere sosial status og bedre selvtillit.

Andre fasiliteter enn universitetsbiblioteket kan anvendes for gjennomføring av ASK. En av N2-studentene uttrykte: «Hvis ASK var i et stengt klasserom, så var det enklere for meg.» Basert på de fleste N2-studentenes erfaringer med universitetsbiblioteket som læringsarena for ASK bør andre fysiske rammer romme tilstrekkelig med bord og stoler, mobil tavle, stor fellesskjerm og muligheter for inndeling i grupper.

Avslutning

Hensikten med denne studien er å bidra med kunnskap om hvordan universitets- og høyskolesektoren kan tilrettelegge for gode læringsmiljø for andrespråkstudenter slik at de i større grad kan lykkes med studiene. N2-studentenes erfaringer med det psykososiale læringsmiljøet i ASK gir innsikt i at et støttende, bekreftende og trygt læringsmiljø med strukturerte, gruppebaserte læringsaktiviteter er viktig for N2-studenter. Annen forskning viser tilsvarende funn. Denne studien har beskrevet en læringsaktivitet som kan være et eksempel på hvordan universitets- og høyskolesektoren kan imøtekomme andrespråkstudenters læreforutsetninger. Organiseringen, strukturen og det psykososiale miljøet i ASK fremmer aktiv medvirkning og fag- og språklæring for andrespråkstudenter slik at de kan lykkes med studiene.

Referanser

- Amaro, D. J., Abriam-Yago, K. & Yoder, M. (2006). Perceived barriers for ethnically diverse students in nursing programs. *Journal of Nursing Education*, 45(7), 247–254. <http://doi:10.3928/01484834-20060701-03>
- Arntzen, R. & Eriksen, O. (2019). Kulturell kapital og akademisk integrering. *Uniped*, 42(04), 400–414. <https://doi.org/10.18261/issn.1893-8981-2019-04-06>
- Beyer Broch, T. (2020). Introduksjon: Hjem(met) i og etter Gullestad. *Norsk Antropologisk Tidsskrift*, 31(1–2), 5–19. <https://doi.org/10.18261/issn.1504-2898-2020-01-02-02>
- Billings, D. M. (2015). Culturally and linguistically responsive teaching: Part I. *The Journal of Continuing Education in Nursing*, 46(2), 62–64. <https://doi.org/10.3928/00220124-20150121-14>
- Crawford, T. & Candling, S. (2013). Investigating the language needs of culturally and linguistically diverse nursing students to assist their completion of the bachelor of nursing programme to become safe and effective practitioners. *Nurse Education Today*, 33, 796–801.
- Engen, T. O. & Kulbrandstad, L. A. (2005). *Tospråklighet, minoritetsspråk og minoritetsundervisning*. Gyldendal Akademisk.
- Freire, P. (2003). *De undertryktes pedagogikk*. De norske bokklubbene.
- Frisnes, H., Sverre, B. L., Sandsleth, M. G., Stenhammer, A. & Jensen, L. H. (2020). Faglig og språklig utvikling hos studenter med norsk som andrespråk i Akademisk språkkafé – praktisk medvirkningsbasert aksjonsforskning. I S. Gjøtterud, H. Hiim, D. Husebø, & L. H. Jensen (red.),

- Aksjonsforskning i Norge, volum 2: Grunnlagstenkning, forskerroller og bidrag til endring i ulike kontekster* (s. 391–417). Cappelen Damm Akademisk.
- Fuller, B. (2013). Evidence-based instructional strategies: Facilitating linguistically diverse nursing student learning. *Nurse educator*, 38(3), 118–121. <http://doi:10.1097/NNE.0b013e31828dc2c3>
- Greek, M. & Jonsmoen, K. M. (2018). Studenter med norsk som andrespråk mangler nødvendige språkferdigheter. *Sykepleien*, 72471. <https://doi.org/10.4220/sykepleiens.2018.72471>
- Greek, M. & Jonsmoen, K. M. J. U. (2016). Hvilken tekstkyndighet har studenter med seg fra videregående skole? *Uniped*, 39(03), 255–270. <https://doi.org/10.18261/issn.1893-8981-2016-03-06>
- Guhde, J. A. (2003). English-as-a-second language (ESL) nursing students: Strategies for building verbal and written language skills. *Journal of Cultural Diversity*, 10(4), 113–117. <https://doi:10.4135/9781473935709>
- Hiim, H. (2017). Relevant lærerutdanning og aksjonsforskning. Kunnskapsteoretiske perspektiver i en didaktisk, aksjonsforskningsbasert tilnærming til utdanning av lærere og lærerforskere. I: Gjøtterud, S., Hiim, H., Husebø, D., Jensen, L. H., Steen-Olsen, T. H., Stjernestrøm, E., . . . Eikeland, O. (red.), *Aksjonsforskning i Norge: Teoretisk og empirisk mangfold*. (s. 45–69). Cappelen Damm Akademisk/NOASP (Nordic Open Access Scholarly Publishing).
- Imsen, G. (2020). *Lærerens verden – Innføring i generell didaktikk*. 6. utg. Universitetsforlaget.
- Johnston, J. (2019). Friendship potential: Conversation-based programming and immigrant integration. *Journal of Librarianship and Information Science*, 51(3), 670–688. <https://doi.org/10.1177/0961000617742459>
- Jonsmoen, K. M. & Greek, M. (red.). (2015). *Språkmangfold i utdanningen: Refleksjon over pedagogisk praksis*. Gyldendal Akademisk.
- Jonsmoen, K. M. & Greek, M. (2017). På stø kurs inn i academia. *NOA – Norsk som Andrespråk*, 33(1), 5–32.
- Khawaja, N., Chan, S. & Stein, G. (2017). The relationship between second language anxiety and international nursing students stress. *Journal of International Students*, 7(3), 601–620.
- Kjøllesdal, M., Straiton, M. L., Øien-Ødegaard, C., Aambø, A., Holmboe, O., Johansen, R., . . . Indseth, T. (2019). *Helse blant innvandrere i Norge. Levekarsundersøkelse blant innvandrere 2016*. Folkehelseinstituttet
- Kristiansen, S. D., Burner, T. & Johnsen, B. H. (2019). Face-to-face promotive interaction leading to successful cooperative learning: A review study. *Cogent Education*, 6(1). <https://doi.org/10.1080/2331186x.2019.1674067>
- Kunnskapsdepartementet. (2016). *Kultur for kvalitet i høyere utdanning (Meld. St. 16 (2016–2017))*. Kunnskapsdepartementet.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju*. Gyldendal akademisk.
- Lave, J. (2003). *Situert læring og andre tekster*. Hans Reitzels Forlag.
- Leirvik, M. (2014). *Mer enn klasse: Betydningen av «etnisk kapital» og «subkulturell kapital» for utdanningsatferd blant etterkommere av innvandrere*. [Doktorgradsavhandling], Universitetet i Oslo.
- Ludema, J. D. & Fry, R. E. (2008). The practice of appreciative inquiry. I P. Reason & H. Bradbury (red.), *The Sage handbook of action research* (2 utg., s. 280–295). Sage.
- Mikkonen, K., Elo, S., Tuomikoski, A.-M. & Kaariainen, M. (2016). Mentor experiences of international healthcare students learning in a clinical environment: A systematic review. *Nurse Education Today*, 40, 87–94. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2016.02.013>
- Napierkowski, D. & Pacquiao, D. (2010). Academic challenges for culturally diverse students. *UPNAAI Nursing Journal*, 6(1), 9–18.
- Olson, M. A. (2012). English-as-a-second-language (ESL) nursing student success: A critical review of the literature. *Journal of Cultural Diversity*, 19(1), 26–32.
- Rytter, M. (2010). A sunbeam of hope: Negotiations of identity and belonging among Pakistanis in Denmark. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 36(4), 599–617. <https://doi.org/10.1080/13691830903479407>
- Scheele, T. H., Pruitt, R., Johnsen, A. & Xu, Y. (2011). What do we know about educating Asian ESL nursing students? A literature review. *Nursing Education Perspectives*, 32(4), 244–249. <https://doi.org/10.5480/1536-5026-32.4.244>

- Selj, E. (2019). Språklige minoriteter i auditoriet (SmiA). *Uniped*, 42(04), 381–399. <https://doi.org/10.18261/issn.1893-8981-2019-04-05>
- Sjo, T. K. (2012). Korleis gjekk det med Abdou? Samarbeidslæring som verkemiddel for å betre læringsmiljøet for studentar med norsk som andrespråk. *Uniped*, 35(04), 27–41. <https://doi:10.3402/uniped.v35i4.20260>
- SSB. (2017). Hvordan går det med innvandrere og deres barn? *Innvandrere i Norge 2017*. Hentet fra <https://www.ssb.no/utdanning/artikler-og-publikasjoner/hvordan-gar-det-med-innvandrere-og-deresbarn-i-skolen>
- Sverre, B. L. (2016). *Migrasjon og helse: En etnografisk studie av eldre pakistanske kvinner i det norske samfunnet*. [Doktorgradsavhandling], Universitetet i Oslo.
- Sverre, B. L., Jensen, L. H., Stenhammer, A. S., Sandsleth, M. G. & Frisnes, H. (2020). *Akademisk språkkafé – ASK: Et medvirkningsbasert aksjonsforskningsprosjekt - sluttrapport*. Hentet fra <https://openarchive.usn.no/usn-xmloi/handle/11250/2677574>
- Varvin, S. (2015). *Flukt og eksil* (2. utg.). Universtetsforlaget.
- Viken, B. & Kumar, B. N. (2010). *Folkehelse i et migrasjonsperspektiv*. Fagbokforlaget.
- Vårheim, A. (2014). Trust in libraries and trust in most people: Social capital creation in the public library. *The Library Quarterly*, 84(3), 258–277.